

รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน กรณีศึกษาเมืองสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส: เมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ

Border Trade and Economic Development Model: Case Study of Sungai Ko-Lok, Narathiwat Province: International Border Trade City Model

ลาวัณย์ พงษ์สุวรรณศิริ¹, อุษณีย์ พรหมศรียา²
Lawan Pongsuwansiri¹, Usanee Promsriya²

Received: 19 September 2020

Revised: 9 November 2020

Accepted: 25 November 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์ ปัญหา อุปสรรคของการค้าชายแดนบริเวณตลาดการค้าชายแดนไทย-สุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส 2) ศึกษาความพร้อมในการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดน 3) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก 4) เสนอรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทย-สุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส วิธีการศึกษาเชิงปริมาณใช้สถิติ การแจกแจงความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างคือผู้มีส่วนได้เสียที่อาศัยอยู่ในบริเวณเทศบาลเมืองสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส จำนวน 300 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญเชิงคุณภาพใช้การศึกษากลึกและการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือกลุ่มผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการค้าชายแดนไทย-สุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการณ์ ปัญหา อุปสรรคของการค้าชายแดน บริเวณเทศบาลเมืองสุโข-ลกจังหวัดนราธิวาส พบว่าสินค้ามีความหลากหลายได้มาตรฐาน ผู้ประกอบการมีความชำนาญเรื่องผู้บริโภค พื้นที่ที่มีความเหมาะสม ปัญหาที่พบคือขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) ความพร้อมของประชาชนในการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดน พบว่าประชาชนมีความรู้ในระดับดีมากและความตระหนักอยู่ในระดับมาก 3) สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก พบว่าตลาดการค้าชายแดนเมืองสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส มีความได้เปรียบในด้านของทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสม แต่การบริหารจัดการด้านสาธารณสุขโรคต่างๆ ยังต้องมีการพัฒนาและปรับปรุง 4) แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนเมืองสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส พบว่าควรเสนอนโยบายถึงทางรัฐบาลกำหนดให้บริเวณตลาดเมืองสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นเขตปลอดภาษี จะทำให้สามารถสร้างมูลค่าทางการค้าเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจ, การค้าชายแดน, เมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา Email: lawan.t@yru.ac.th

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹ Lecturer in International Business, Faculty Management Sciences, Yala Rajabhat University

² Lecturer in International Business, Faculty Management Sciences, Yala Rajabhat University

Abstract

This research was mixed methods research that aimed 1) to study the current situation of border trade, problems and obstacles of Thailand-Sungai Ko-Lok border trade around Thailand -Sungai Ko-Lok border trade market, Narathiwat Province, 2) to study the preparation for the international border trade city model, 3) to analyze the internal and external environments, 4) to propose guidelines for the Thailand -Sungai Ko-Lok border trade and economic development model. The quantitative study was conducted using frequency, percentage, mean, and standard deviation statistics. The samples were the 300 residents who lived around Sungai Ko-Lok, Narathiwat Province, sampled by the method of accidental sampling. The qualitative research was based on documents and in-depth interviews of the key informants who were entrepreneurs, public and private officers who were involved in the Thailand -Sungai Ko-Lok border trade, Narathiwat Province.

The research findings were as follows.- 1) the current situation, problems and obstacles of Thailand-Sungai Ko-Lok border trade around Thailand -Sungai Ko-Lok border trade market, Narathiwat Province was found a standard variety of goods. The entrepreneurs were specialized in their consumers. The location was suitable. The problem found was a lack of effective management. 2) it was found that locals had a good level of knowledge for the preparation for the international border trade city model. Their awareness of the international border trade city model was good. 3.) It was found that the internal and external environments of the Thailand -Sungai Ko-Lok border trade market, Narathiwat Province took good advantage of appropriate location. On the contrary, the management of facilities and infrastructures had to be developed and improved. 4) the guidelines for the Thailand -Sungai Ko-Lok border trade and economic development model proposed that the policy should be presented to the governments to establish the place as a special economic zone and free trade zone in order to further increase the volume of trade.

Keywords: Economic Development Model, Border Trade, International Border Trade City Model

บทนำ

การค้าชายแดนเป็นส่วนสำคัญของ การค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย, เมียนมาร์, สปป.ลาว, และกัมพูชา โดยมีมูลค่า 1,538,735 ล้านบาท ในปี 2561 คิดเป็นส่วนประมาณร้อยละ 73 ของการค้าระหว่าง ประเทศ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมามูลค่าการค้าชายแดน

เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2557-2561 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.3 ต่อปี การค้าชายแดนกับ มาเลเซียมีมูลค่าการค้าที่สูงที่สุด โดยในปี 2561 มี มูลค่า 571,928 ล้านบาทคิดเป็นส่วนร้อยละ 51 รองลงมาคือ สปป.ลาว (ร้อยละ 19) เมียนมาร์ (ร้อยละ 17) และกัมพูชา (ร้อยละ 13) นอกจากนี้ การส่งออกไปยังมาเลเซียมีมูลค่าสูงสุดเมื่อเทียบ

กับประเทศเพื่อนบ้านอื่น โดยมีด่านศุลกากรสะเดา และด่านศุลกากรปาดังเบซาร์เป็นจุดผ่านแดนสำคัญซึ่งมีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดอันดับหนึ่งและสองของประเทศ ในช่วงปี 2557-2561 การส่งออกไปยังมาเลเซียเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.3 ต่อปี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

ไทยและมาเลเซียเป็นพันธมิตรทางการค้าที่ดีต่อกัน ไทยเป็นคู่ค้าใหญ่อันดับสองของมาเลเซียรองจากสิงคโปร์ การค้าชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย โดยสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ตั้งอยู่ใต้สุดของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อด้านใต้และด้านตะวันตกกับประเทศมาเลเซีย โดยมีด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย 4 แห่ง โดยของจังหวัดยะลา คือ ด่านเบตง และจังหวัดนราธิวาส คือ ด่านตากใบ ด่านบูเกะตา และด่านสุโหงโกลก ซึ่งเป็นเส้นทางการค้าและการเดินทางผ่านแดนระหว่างจังหวัดนราธิวาสกับรัฐกลันตัน และอำเภอบะนัง จังหวัดยะลา กับรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย

อำเภอสุโหงโกลกเป็นเมืองที่มีความพร้อมของหน่วยงานราชการและเส้นทางคมนาคมเพราะมีสถานีรถไฟซึ่งมีความพร้อมในการยกระดับไปเป็นสถานีรถไฟระหว่างประเทศ มีสถานีขนส่ง โรงพยาบาล สถานศึกษา โรงแรม และตลาดการค้าชายแดนระหว่างประเทศ ประกอบกับนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ฝั่งตะวันออกของประเทศมาเลเซีย ทำให้สุโหงโกลกมีโอกาสที่จะพัฒนาตัวเองเป็นเมืองคู่ขนานกับการพัฒนาของประเทศมาเลเซีย ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาสุโหงโกลกให้เป็นเมืองสำคัญทางการค้าระหว่างประเทศหรือ International Border Trade City ที่เชื่อมโยงการค้าของไทยสู่พื้นที่ฝั่งตะวันออก (กลันตัน ตรังกานูและปาหัง) ฝั่งตะวันตก (เคดาห์ เปอริส และปีนัง) และภาค

กลาง (เปรัก) ของประเทศมาเลเซีย รวมทั้งยกระดับสุโหงโกลกให้เป็นศูนย์การกีฬาและนันทนาการ ศูนย์การประชุม ศูนย์กระจายสินค้าแห่งใหม่ โดยเน้นการพัฒนาอย่างสมดุล สร้างความเจริญให้แก่พื้นที่ผ่านรูปแบบการลงทุนเขตการค้าพิเศษทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ควบคู่ไปกับการคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ซึ่งประกอบด้วยคนเชื้อสายมลายูไทย และจีนที่อยู่รวมกันอย่างสันติสุขมานานกว่าร้อยปี (เวรตี แก้วมณี, 2562)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้สนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนกรณีศึกษาเมืองสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส: เมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ เพื่อศึกษาสภาพการณ์การค้าชายแดนบริเวณด่านสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส ความพร้อมในการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ และสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของตลาดการค้าชายแดนไทย-สุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส นำไปสู่รูปแบบการพัฒนาสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาสให้เป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ ปัญหาอุปสรรคของการค้าชายแดนไทย-สุโหงโกลก บริเวณตลาดการค้าชายแดนไทย-สุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส

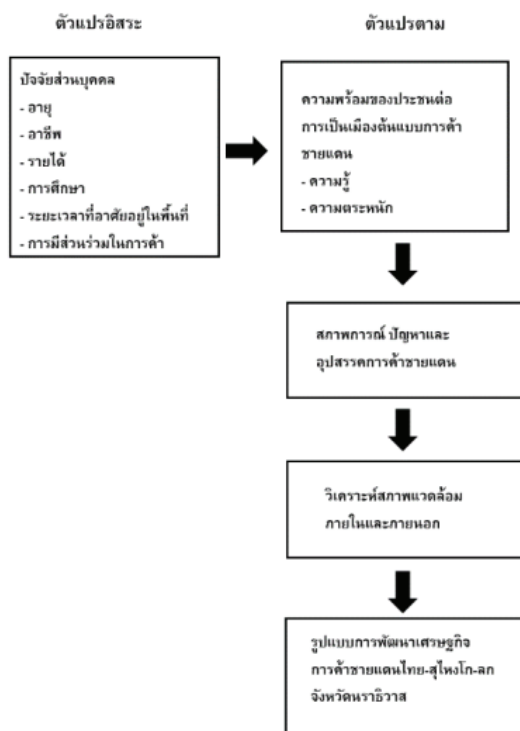
2. เพื่อศึกษาความพร้อมในการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศตาม “รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้” ที่ต้องการให้เมืองสุโหงโกลก จังหวัดนราธิวาส เป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ

3. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของตลาดการค้าชายแดนไทย-สุโขทัย-ลพบุรี-จังหวัดนครราชสีมา

4. เพื่อศึกษาหารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทย-สุโขทัย-ลพบุรี-จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลพบุรี-จังหวัด

นครราชสีมา จำนวน 17,337 คน (กองสวัสดิการเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลพบุรี, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลพบุรี-จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งออกเป็น 28 ชุมชน โดยกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 300 คน

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิธีเชิงปริมาณ เป็นการสำรวจหาคำตอบปัญหาการวิจัยในภาพรวม โดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลพบุรี-จังหวัดนครราชสีมาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) โดยข้อคำถามจะสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมในการค้าเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ เมืองสุโขทัย-ลพบุรี-จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนต่อการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศของเมืองสุโขทัย-ลพบุรี-จังหวัดนครราชสีมา ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) มีตัวเลือกให้ตอบ คือ ใช่ หรือไม่ใช่ โดยข้อคำถามจะถามเกี่ยวกับ

1. การใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวัน
2. ความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงาน
3. มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ

4. มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเมืองต้นแบบการค้าชายแดน

5. ผลกระทบของการจัดตั้งเมืองต้นแบบการค้าชายแดน

6. ผลประโยชน์ของการจัดตั้งเมืองต้นแบบการค้าชายแดน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความตระหนักของประชาชนต่อการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนในด้านต่างๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยข้อคำถามจะสอบถามเกี่ยวกับ

1. การประชาสัมพันธ์ในชุมชน
2. การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งเมืองต้นแบบการค้าชายแดน
3. การจัดเตรียมแผนในการเตรียมความพร้อม
4. การวางแผนทางธุรกิจ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็น ความเหมาะสม ความต้องการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีผลต่อความพร้อมต่อการจัดตั้งเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ เมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่จะเป็นประโยชน์และสารสนเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่แสดงถึงความพร้อมและความตระหนักในการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 300 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้การแจกแจงความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปเป็นภาพรวมปัจจัยด้านความเหมาะสม ความต้องการ ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อความพร้อมการรับรู้และความตระหนักของประชาชนต่อการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ

2. วิธีเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน คือ กลุ่มผู้ประกอบการบริเวณตลาดการค้าชายแดนไทย-สุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ ในการดำเนินงาน เครื่องมือในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก ในการจัดทำแนวทางการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดประเด็นขอบเขตในการ สัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย และร่วมปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในด้านการค้าระหว่างประเทศ

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน กรณีศึกษาเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา: เมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ พบว่า

1. สภาพการณ์การค้าชายแดนบริเวณอำเภอเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะการค้าในปัจจุบัน มีความหลากหลายของสินค้า สินค้าหลักคือสินค้าที่มาจาก การเกษตร เช่น พืช ผัก ผลไม้ และรองลงมาคือ สินค้าอาหารทะเลสด ซึ่งสินค้าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ตามความต้องการ สินค้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

สูง ราคาของสินค้าค่อนข้างถูก และมีระดับราคาที่หลากหลายขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้า พื้นที่ที่ทำการค้านั้นมีความเหมาะสมมาก เนื่องจากอยู่บริเวณด่านชายแดน การเดินทาง การคมนาคมขนส่งมีความสะดวก และมีด้านศุลกากรที่มีมาตรฐาน ภาครัฐก็มีนโยบายสนับสนุนด้านการขนส่งสินค้าผ่านทางด่านศุลกากรให้เป็นไปด้วยความสะดวก ความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ ด้านการค้า การแข่งขัน และการลงทุนนั้น ผู้ประกอบการไม่มีปัญหาในการแข่งขัน เนื่องจากสินค้าที่จำหน่ายมีความหลากหลายและมีจำนวนมาก นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังมีความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องของความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่มีเงินทุนสำรองไว้ในการดำเนินธุรกิจ ไม่มีปัญหาในเรื่องการขาดสภาพคล่อง และมีศักยภาพสูงในการส่งออก ผู้ประกอบการมีความมั่นใจต่อความสามารถในการแข่งขันของตน แต่ก็จะมีผู้ประกอบการบางรายที่ยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ซึ่งถือเป็นส่วนน้อย ในด้านผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนใน บริเวณตลาดการค้าชายแดนอำเภอเมืองสุโขทัย-ลพบุรี ผลที่ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่มีอาชีพและรายได้ ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของประชาชนดีขึ้น ปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดน บริเวณตลาดการค้าชายแดนอำเภอเมืองสุโขทัย-ลพบุรี ได้แก่ ปัญหาการจัดกาณ์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบน้ำประปาและไฟฟ้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ การคมนาคมจะแออัดเมื่อมีการขนส่งสินค้าจำนวนมาก ปัญหาสินค้าล้นล้นหนึ่ภาณี การปิดด่านระยะยาวในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ส่งผลให้การค้าชายแดนไม่คล่องตัวเท่าที่ควร และสร้างความยากลำบากในการค้าระหว่างประเทศ

2. ความพร้อมของประชาชนอำเภอเมืองสุโขทัย-ลพบุรีในการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความพร้อมของประชาชนใน 2 ด้าน คือ การวิเคราะห์ความรู้และการวิเคราะห์ความตระหนักของประชาชนต่อการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78.67 อายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.70 การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 75.33 อาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 28.00 รายได้ต่อเดือน 15,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.00 มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.00 การมีส่วนร่วมในการค้า โดยมีฐานะเป็นผู้ขาย คิดเป็นร้อยละ 68.00 ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 48.67 ส่วนการวิเคราะห์ความตระหนักของประชาชน พบว่า ประชาชนมีความตระหนัก อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความตระหนักในเรื่องการที่สามารถพูดภาษามลายูได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.85 และการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการเข้าสู่เมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศให้ชุมชนได้รับทราบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.18 โดยประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ควรที่จะมีการประสานงานระหว่างรัฐบาลของทั้ง 2 ประเทศมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และอยากให้เห็นการประชาสัมพันธ์เรื่องของการเมืองต้นแบบให้มากขึ้นเพื่อเป็นการให้ข่าวสารให้นักท่องเที่ยวเดินทางเพิ่มมากขึ้น

3. การวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ บริเวณอำเภอเมืองสุโขทัย-ลพบุรีจังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยได้นำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้า มาประกอบการวิเคราะห์ SWOT ในครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 สภาพแวดล้อมภายในของการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (จินตนา บุญบงการ, 2552)

1. กลยุทธ์ ด้านการวางแผนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การพิจารณา จุดแข็ง จุดอ่อน ของกิจการนั้น ผู้ประกอบการมองว่าการค้าชายแดนบริเวณอำเภอเมืองสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส นั้นมีความเข้มแข็ง ซึ่งหากมองถึงจุดแข็งของตลาดเมืองสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส นั้นมีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสม ด้านสินค้าและบริการมีคุณภาพและมีมาตรฐานสูง รวมทั้งมีศักยภาพในการแข่งขันสูง

2. โครงสร้าง ผู้ประกอบการในบริเวณเมืองสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาสนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ เป็นผู้ประกอบการรายเก่าดั้งเดิม ธุรกิจมีผู้ประกอบการสี่บทอดเป็นรุ่นๆ มีการรวมตัวของผู้ประกอบการเพื่อจัดตั้งชมรม เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการค้าระหว่างกัน ที่มีความเข้มแข็ง มีลักษณะการค้าเป็นธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว ดังนั้นการบริหารจึงอยู่ในความควบคุมและตัดสินใจของเจ้าของกิจการแต่เพียงผู้เดียว จึงทำให้การตัดสินใจและการบริหารทุกอย่างขึ้นอยู่กับเจ้าของธุรกิจ

3. ตลาดเมืองสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีการปฏิบัติงานประสานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งแต่ละภาคส่วนได้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของตนเองเมื่อมีการประสานขอความช่วยเหลือ ก็ดำเนินการช่วยเหลือกัน มีความสามัคคี ไม่มีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นในพื้นที่

4. รูปแบบ รูปแบบในการดำเนินงานของตลาดเมืองสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาสนั้น มีการจัดการที่มีรูปแบบวิธีที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น เนื่องจากเป็นบริเวณชายแดน มีการค้าขายซึ่งรูปแบบการดำเนินงานจะไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และการปรับตัวของผู้ประกอบการบริเวณตลาดเมืองสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส

5. การจัดการบุคคลเข้าทำงาน ด้านการคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถเข้าทำงาน และการพัฒนาบุคคลกรนั้น ในส่วนของตลาดเมืองสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีลักษณะของธุรกิจเจ้าของคนเดียว ดังนั้นเจ้าของกิจการจะเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องบุคลากร

6. ทักษะ ในด้านความเชี่ยวชาญในการผลิต ในภาคเอกชนนั้น การค้าขายมีสินค้าที่หลากหลาย กลุ่มผู้ประกอบการเข้าใจความต้องการของผู้บริโภคเป็นอย่างดี ผู้ประกอบการมีกลยุทธ์ในการเจรจาต่อรอง กับลูกค้าที่มาซื้อสินค้า ด้วยการลดราคา และให้สินเชื่อ เป็นต้น

7. ค่านิยมร่วม เรื่องของค่านิยมร่วมกันระหว่างคนในบริเวณตลาดเมืองสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาสนั้น มีค่านิยมร่วมกันในเรื่องการรักความสงบ ทำการค้าขายแบบพื้แบบน่อง ไม่มีปัญหาหะหว่างกัน ไม่มีข้อขัดแย้งของประชาชนทั้งสองประเทศในบริเวณชายแดนแต่อย่างใด

3.2 สภาพแวดล้อมภายนอกของการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ

3.2.1 สภาพแวดล้อมภายนอกของการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (PEST) (Miller *et al*, 2011)

1. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย ปัจจัยด้านการเมืองไม่ส่งผลกระทบต่อการค้าของตลาดเมืองสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส ถึงแม้จะมี

น้อยมาก เปิดทำการค้าได้อย่างปกติ ส่วนปัจจัยด้านกฎหมายนั้น มีข้อขัดข้องในเรื่องของระเบียบวิธีการทางด้านศุลกากรในการผ่านเข้าออกของสินค้าที่ค่อนข้างมีขั้นตอนในการดำเนินการนำเข้าของประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย เช่น การตรวจสอบสินค้าที่ต้องมีการตรวจสอบสินค้าของทั้งสองประเทศ การขนถ่าย เคลื่อนย้ายสินค้ามีค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากสินค้าที่ขนส่งไปยังมาเลเซียก็ต้องมีการเปลี่ยนถ่ายสินค้าเป็นรถท้องถิ่นของประเทศมาเลเซีย เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพเศรษฐกิจส่งผลด้านบวก ทำให้ผู้ประกอบการสามารถเพิ่มยอดขายทางการค้าได้ ด้านอัตราภาษี มีผลกับการค้าบ้างแต่ไม่มาก ผู้ประกอบการในพื้นที่มีความรู้ มีความพร้อมและพร้อมปรับตัว และมีปัญหาเรื่องค่าเงินริงกิตของมาเลเซียที่อ่อนค่าลง

3. ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม ทางด้านสภาพสังคมบริเวณตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา จะได้เปรียบในเรื่องของสังคมพหุวัฒนธรรม ส่งผลด้านบวกในเรื่องของภาษาคำนิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี เนื่องจากมีความเหมือนในหลายประการระหว่างสองประเทศ

4. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี สภาพเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ทำให้ผู้ประกอบการกับคู่ค้าสามารถติดต่อสื่อสารกันง่ายขึ้น ถือเป็น การเพิ่มศักยภาพทางการค้า และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายได้มากขึ้น

3.2.2 สภาพแวดล้อมนอกของการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (5 Forces Model) (Porter, 1980)

1. ปัจจัยกำหนดการแข่งขัน สภาพการแข่งขัน หากมีคู่แข่งจำนวนมาก และมีการแข่งขันรุนแรงจะส่งผลกระทบต่อความสามารถ

ในการทำกำไร แต่ผู้ประกอบการบริเวณตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา คิดว่าการมีคู่แข่งขึ้นทางธุรกิจที่มากขึ้น จะทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสเข้าถึงลูกค้ารายใหม่ได้มากขึ้นกว่าเดิม สามารถเปิดตลาดได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม

2. ปัจจัยการเข้าสู่ธุรกิจ หรือผู้มาใหม่ ในด้านของปัจจัยการเข้าสู่ธุรกิจนั้น สำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ พื้นที่นี้ถือเป็นพื้นที่ที่ราบรื่น ผู้ประกอบการรายใหม่ที่ต้องการมาลงทุนต้องศึกษาความต้องการผู้บริโภคมาก ศึกษาลักษณะภูมิศาสตร์ รวมถึงการวางผังเมือง เป็นต้น

3. ปัจจัยกำหนดสินค้าทดแทน หากมีสินค้าเข้ามาทดแทนได้ง่ายขึ้น ลูกค้าก็มีโอกาสเปลี่ยนไปใช้สินค้าดังกล่าวทำให้ความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจลดลง แต่ปัจจุบันผู้ประกอบการบริเวณตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา ไม่ได้กังวลในเรื่องนี้ เนื่องจากสินค้าที่ขายอยู่ในปัจจุบันมีความหลากหลาย และอำนาจในการตัดสินใจซื้อขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าที่จะเลือกซื้ออยู่แล้ว ผู้ประกอบการจึงไม่กังวลในเรื่องสินค้าทดแทน

4. ปัจจัยกำหนดอำนาจการซื้อ การกำหนดอำนาจการซื้อของผู้ซื้อนั้น ขึ้นอยู่กับการตั้งราคาของผู้ขายและอำนาจการต่อรองของผู้ซื้อ ซึ่งในปัจจุบันราคาสินค้าที่จำหน่ายนั้นผู้ซื้อที่มีความสามารถที่จะซื้อได้ซึ่งราคาในการซื้อขายก็มีราคาไม่แพงและเป็นไปตามกลไกของตลาด

5. ปัจจัยกำหนดอำนาจของผู้ขาย ปัจจัยอำนาจของผู้ขายในปัจจุบันของตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา ขึ้นอยู่กับลักษณะของสินค้าที่จัดหามาได้ง่ายหรือไม่ และยังขึ้นอยู่กับอำนาจต่อรองของผู้ขายปัจจัยด้วย ซึ่งผู้ขายได้ดำเนินการจัดหาสินค้าให้ตรงกับความต้องการของลูกค้ามากที่สุดเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองของตน

4. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ประกอบการชาวไทยที่ทำการค้าชายแดนบริเวณเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา เจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคเอกชนที่อยู่ในพื้นที่ รวมถึงบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ สามารถนำเสนอผลการศึกษาด้านแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา ได้ดังนี้

1. ควรมีการเสนอขออนุญาตไปยังรัฐบาลเพื่อกำหนดให้บริเวณตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นเขตปลอดภาษี หากมีการจัดบริเวณนี้ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นเขตปลอดภาษี จะทำให้เพิ่มมูลค่าทางการค้า และดึงดูดนักลงทุนชาวไทยเข้ามาค้าขายในพื้นที่อีกเป็นจำนวนมาก

2. ผู้ประกอบการ นักลงทุนที่จะทำการค้าในพื้นที่นี้ ควรศึกษาว่าตลาดสุโขทัย-ลพบุรี ต้องการสินค้าประเภทไหน ทั้งนี้ เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ในพื้นที่มีความจำเป็น ต้องมีกลยุทธ์ในการค้าขาย การแนะนำสินค้า การบริการที่รวดเร็วทันใจผู้บริโภค รวมถึงเงินทุนหมุนเวียนค่อนข้างสูง และได้มาตรฐาน ดึงดูดใจผู้บริโภค

3. ควรมีการจัดแผนผังของตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา และก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น สถานที่จอดรถ ห้องสุขา ศูนย์อาหาร การแบ่งโซนสินค้า ควรมีแบ่งโซนย่านการค้า และย่านวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นเมืองพหุวัฒนธรรม เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ปัจจุบันร้านค้า ร้านอาหารอยู่แบบกระจัดกระจาย ถ้ามีการแบ่งโซนจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารพื้นเมือง สินค้าทางวัฒนธรรม

4. ควรมีการจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นศูนย์อำนวยความสะดวกด้านข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน กรณีศึกษาเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา: เมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพการณ์ ปัญหาอุปสรรคของการค้าชายแดน บริเวณตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา

สภาพการณ์ค้าในปัจจุบันบริเวณตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา นั้น มีสินค้าที่มีความหลากหลาย เช่น พืช ผัก ผลไม้ และรองลงมาคือสินค้าอาหารทะเลสด เป็นต้น ซึ่งสินค้าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ตามความต้องการ สินค้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานสูง ราคาของสินค้าค่อนข้างถูก และมีระดับราคาที่หลากหลายขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้า ดังคำกล่าวของผู้ประกอบการ รุสนา อ้าหลีสะหัส (2563) ที่ว่า "สินค้าที่จำหน่ายมีมากมายหลายชนิด ส่วนคุณภาพของสินค้าก็แตกต่างกันไปตามแหล่งที่รับสินค้ามา คุณภาพของสินค้าส่วนมากจะอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ที่ลูกค้าที่จะเลือกซื้อสินค้าคุณภาพแบบใด การค้าชายแดน ทำเลที่ตั้งดี ติดต่อค้าขายง่าย การเดินทางสะดวก" โดยกลุ่มผู้ประกอบการที่เข้ามาค้าขายในตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา นั้นส่วนมากเป็นคนในพื้นที่ ด้านความเหมาะสมของพื้นที่ที่ค้าขายนั้นมีความเหมาะสมมากเนื่องจากอยู่บริเวณชายแดน การเดินทาง การคมนาคมขนส่งสะดวก และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการศึกษาของ เทพวัฑฒ์ สุริฝ้ายและลำปาง
แม่ณมาตย์ (2561) ที่ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันของ
การค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จังหวัด
นครพนมและจังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า
การค้าชายแดนมีลักษณะการค้าทั่วไปทั้งขนาด
เล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ของพ่อค้า-แม่ค้า
หรือผู้ประกอบการ ที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดน
สินค้าที่นำมาจำหน่ายบริเวณชายแดนส่วนใหญ่
เป็นสินค้าอุปโภค บริโภค และสินค้านำเข้า-ส่ง
ออก ระหว่างประเทศ ผู้ซื้อหรือลูกค้าที่เดินทาง
มาซื้อสินค้าบริเวณชายแดน ได้แก่ คนต่างชาติ
คนในภูมิภาคอื่นของประเทศไทยและคนในชุมชน
ท้องถิ่น ซึ่งในภาพรวม พบว่า การค้าชายแดนส่ง
ผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านบวก
ทั้งด้านอาชีพและการจ้างงาน ด้านการเพิ่มรายได้
และด้านสังคมความเป็นอยู่และมีบทบาทสำคัญ
ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการส่งอาชีพ
และการจ้างงานในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น สร้างรายได้
ให้กับคนในชุมชนจนสามารถลดภาวะการย้าย
ถิ่นฐาน รวมถึงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศให้ดีขึ้นทั้งด้านการติดต่อการค้าและ
แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศ การลงทุนทาง
การค้า การขนส่งคมนาคม

2. การวิเคราะห์ความพร้อมในการ เข้าสู่การเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดน ระหว่างประเทศของประชาชนบริเวณตลาด เมืองสุโขทัย-ลกจังหวักนครราชสีมา

ความพร้อมของประชาชนเทศบาล
เมืองสุโขทัย-ลกจังหวักนครราชสีมาในการเป็นเมืองต้นแบบการค้า
ชายแดนระหว่างประเทศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
ศึกษาความพร้อมของประชาชนใน 2 ลักษณะ
คือ การวิเคราะห์ความรู้และการวิเคราะห์ความ
ตระหนักของประชาชนต่อการเป็นเมืองต้นแบบ
การค้าชายแดนระหว่างประเทศ พบว่า ประชาชน
กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ อยู่ในระดับดีมาก ส่วนการ

วิเคราะห์ความตระหนักของประชาชน พบว่า
ประชาชนมีความตระหนัก อยู่ในระดับมาก โดย
ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า
ควรที่จะมีการประสานงานระหว่างรัฐบาลของทั้ง
2 ประเทศมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและอยาก
ให้เห็นการประชาสัมพันธ์เรื่องขอเมืองต้นแบบ
เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเพิ่มขึ้น สอดคล้อง
กับงานของมธุรดา สมัยกุล (2557) ที่ได้ศึกษา
แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน กรณี
ศึกษาตลาดมิตรภาพชายแดนไทย-กัมพูชา พบว่า
การวิเคราะห์ความรู้ของประชาชนต่อการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความ
รู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับดีและมี
ความตระหนักของประชาชนต่อการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนัก
เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกของการค้า ชายแดนเมืองสุโขทัย-ลกจังหวักนครราชสีมา

3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ของการค้าชายแดนเมืองสุโขทัย-ลกจังหวัก นครราชสีมา (จุดแข็ง-จุดอ่อน)

3.1.1 จุดแข็ง ตลาดเมืองสุโขทัย-ลกจังหวัก จังหวัดนครราชสีมา มีความได้เปรียบในด้านของ ทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสม มีสินค้าที่มีความ หลากหลาย และมีคุณภาพ มาตรฐานสูง อีกทั้ง เป็นจังหวัดที่มีที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ เหมาะสมต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และมีจุด แข็งในด้านโลจิสติกส์อีกด้วย แผนพัฒนาจังหวัด นครราชสีมา 5 ปี (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา, 2561) พบว่าเมืองสุโขทัย-ลกจังหวักนครราชสีมา มีจุดแข็งคือชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซียและ มีด่านชายแดน 3 ด่าน ซึ่งเอื้อต่อการค้า การ บริการ การลงทุน และการค้าชายแดน มีเส้นทาง คมนาคมขนส่งที่ครอบคลุมทั้งทางบก ทางน้ำ

และทางอากาศ ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาให้เชื่อมโยงกับภูมิภาค และมีด่านชายแดนติดประเทศมาเลเซียและมีด่านชายแดน 3 ด่าน เอื้อต่อการท่องเที่ยว การบริการ การลงทุน และการค้าชายแดน สามารถสร้างรายได้และทุนหมุนเวียนให้กับประชาชนในพื้นที่ และเกิดธุรกิจขนาดใหญ่

3.1.2 จุดอ่อน ตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส มีจุดอ่อนในด้านของการบริหารจัดการด้านสาธารณสุขไปโรคต่างๆ ยังต้องมีการพัฒนาและปรับปรุง เช่น ความพร้อมของที่จอดรถ การแบ่งโซนร้านค้า การบริหารจัดการประปาและไฟฟ้า การจัดการยังอยู่ในระดับปานกลาง ยังขาดการดูแลความสะอาดให้กับผู้ประกอบการ แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส 5 ปี (สำนักงานจังหวัดนราธิวาส, 2561) พบว่าเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส แหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดขาดการบริหารจัดการที่ดี และระบบสาธารณสุขไปโรคประปาไฟฟ้ายังให้บริการไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัดนราธิวาส ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการค้าชายแดนเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส (โอกาส-อุปสรรค)

3.2.1 โอกาส ตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส นอกจากมีความได้เปรียบในด้านของทำเลที่ตั้งแล้วนั้น สมโภช เชนพาณิชย์พงศ์ (2563) “ความพร้อมของตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส มีมากถึงร้อยละ 80 ทั้งนี้ยากให้ภาครัฐลงมาสนับสนุนอย่างจริงจัง จัดสรรงบประมาณลงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตลาดการค้ามีโอกาสขยายใหญ่ขึ้น” ส่วนสภาพเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ผู้ประกอบการติดต่อสื่อสารกันง่ายขึ้น ถือเป็นโอกาสเพิ่มศักยภาพทางการค้า และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายอีกด้วย ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องเรียนรู้ที่จะใช้

เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส 5 ปี (สำนักงานจังหวัดนราธิวาส, 2561) พบว่าเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส มีนโยบายยุทธศาสตร์ชายแดนใต้เชื่อมโยง 3 เมือง หนองจิก เบตง สุโขทัย-ลพบุรี ส่งเสริมการค้าชายแดน และนโยบายในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการค้าและการพัฒนาจังหวัดให้เป็นเมืองที่น่าลงทุนในระดับประเทศและนานาชาติ

3.2.2 อุปสรรค อุปสรรคทางการค้าชายแดนเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส นั้นทางด้านของกฎหมาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติของการนำเข้า-ส่งออก ผ่านชายแดนของทั้งสองประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดน เช่น นโยบายและกฎระเบียบของด่านศุลกากร รวมถึงการปิดด่าน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ที่มีการปิดด่านระยะยาว รถขนส่งสินค้าและการขนถ่ายเคลื่อนย้ายสินค้ามีค่าใช้จ่ายสูง เพราะสินค้าที่จะขนส่งไปยังประเทศมาเลเซียก็ต้องมีการเปลี่ยนถ่ายสินค้าเป็นรถท้องถิ่นของประเทศมาเลเซีย ซึ่งทำให้อัตราต้นทุนของการค้าเพิ่มสูงขึ้น แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส 5 ปี (สำนักงานจังหวัดนราธิวาส, 2561) พบว่าเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส ด้วยสถานะเศรษฐกิจโลกยังผันผวนและความผันผวนทางการเมือง และการปรับเปลี่ยนรัฐบาล ตลอดจนนโยบายของรัฐที่ขาดความต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อการลงทุนและการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของจังหวัดนราธิวาสหยุดชะงัก และมีกฎหมายและกฎระเบียบบางส่วนที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรม และอำนวยความสะดวกในการค้าและการลงทุน สอดคล้องกับ อังคณา ธรรมสังการ และสายฝน ไชยศรี (2558) ที่ได้ศึกษา พฤติกรรมการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ในจังหวัดสงขลา พฤติกรรมการค้าระหว่างผู้ประกอบการชาวไทยกับชาวมาเลเซีย ประเภท

สินค้าและบริการที่ชาวมาเลเซียเข้าใช้บริการที่เมืองชายแดน พบว่าการขนส่งของไทยมีปัญหาไม่สะดวกเหมือนมาเลเซีย การกีดกันการค้าที่ไม่ใช่ภาษี โควตาสินค้าผ่านแดนจำกัดการนำเข้าข้าวสารต้องผ่านเฉพาะด่านสะเดา แนวทางแก้ไขการเร่งสร้างทางคมนาคมในไทยให้สามารถเชื่อมโยงกับทางประเทศมาเลเซีย

4. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกจากกลุ่มผู้ประกอบการที่ทำการค้าชายบริเวณเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา เจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคเอกชนที่อยู่ในพื้นที่ รวมถึงบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำเสนอผลการศึกษาด้านแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา ดังนี้

1. ควรมีการเสนอขออนุญาตไปยังรัฐบาลเพื่อกำหนดให้บริเวณตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นเขตปลอดภาษี หากมีการจัดบริเวณนี้ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นเขตปลอดภาษี จะทำให้เพิ่มมูลค่าการค้า และดึงดูดนักลงทุนชาวไทยเข้ามาค้าขายอีกเป็นจำนวนมากแผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา 5 ปี (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา, 2561) พบว่าเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา พบว่าควรมีการพัฒนากระบวนการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ ตามแผนการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เพื่อรองรับการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ และพัฒนาด้านชายแดน ตามนโยบาย IMT-GT และนโยบายการจัดตั้งพื้นที่เขตพิเศษ เพื่อรองรับการเติบโต การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และมีมาตรฐานในระดับนานาชาติ

2. ผู้ประกอบการ นักลงทุนที่จะทำการค้าในพื้นที่นี้ ควรศึกษาว่าตลาดโก-ลกต้องการสินค้าประเภทไหน ทั้งนี้ การเกษตรและอุตสาหกรรมในพื้นที่มีความจำเป็น ต้องมีกลยุทธ์ในการค้าขาย การแนะนำสินค้า การบริการที่รวดเร็วทันใจ ผู้บริโภค รวมถึงเงินทุนหมุนเวียนค่อนข้างสูง เพื่อให้สินค้ามีราคาถูก และได้มาตรฐาน ดึงดูดใจผู้บริโภค แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา 5 ปี (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา, 2561) พบว่าเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่ให้มีความรู้และความเข้าใจในระบบการค้าการลงทุน ตลอดทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานการส่งออก สามารถแข่งขันในเวทีอาเซียนและระดับนานาชาติ เพื่อการค้าระดับสากลและมีปริมาณรวมของการค้าชายแดนเติบโตอย่างต่อเนื่อง

3. ควรมีการจัดแผนผังของตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา และก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น สถานที่จอดรถ ห้องสุขา ศูนย์อาหาร การแบ่งโซนสินค้า และควรมีการแบ่งเป็นย่านการค้า ย่านวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นเมืองพหุวัฒนธรรม เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตอนนี้ร้านค้า ร้านอาหารอยู่แบบกระจัดกระจาย ถ้ามีการแบ่งโซนจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารพื้นเมือง สินค้าวัฒนธรรม แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา 5 ปี (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา, 2561) พบว่าเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา ควรพัฒนาระบบสาธารณูปโภคด้านไฟฟ้าและประปาให้มีคุณภาพประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนสาธารณูปโภคของประชาชนที่ห่างไกลซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น

4. ควรมีการจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี นครราชสีมา เพื่อเป็นศูนย์อำนวยความสะดวกด้าน

ข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส 5 ปี (สำนักงานจังหวัดนราธิวาส, 2561) พบว่าเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส ควรมีการสร้างภาพลักษณ์และการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวและนักลงทุน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน กรณีศึกษาเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส: เมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. สภาพการณ์ การค้าบริเวณตลาดเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาสนั้นพื้นที่ที่ตั้งมีความเหมาะสมกับการค้าเนื่องจากเป็นบริเวณชายแดนสินค้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสูง และมีพื้นที่ขนาดใหญ่เพียงพอต่อการขยายตลาดในอนาคต อีกทั้งด้วยทำเลที่ตั้งก็เหมาะสมกับยุทธศาสตร์การค้าชายแดนระหว่างประเทศ ปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดน บริเวณตลาดการค้าชายแดนอำเภอเมืองสุโขทัย-ลพบุรี ได้แก่ ปัญหาการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบน้ำประปาและไฟฟ้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ การคมนาคมจะแออัดเมื่อมีการขนส่งสินค้าจำนวนมาก และมีปัญหาสินค้าล้นเกิน

2. ความพร้อมของประชาชนในการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ พบว่าประชาชนมีความรู้ในระดับดีมาก ส่วนความตระหนักของประชาชนต่อการเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ พบว่าประชาชนมีความตระหนักอยู่ในระดับมาก

3. สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของตลาดการค้าชายแดนไทย-สุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส พบว่า ตลาดการค้า

ค้าชายแดนเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส มีความได้เปรียบในด้านของทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสม ผู้ประกอบการมีศักยภาพในการแข่งขัน ตลาดมีโอกาสขยายใหญ่ขึ้น การบริหารจัดการด้านสาธารณูปโภคต่างๆ ยังต้องมีการพัฒนาและปรับปรุง

4. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส พบว่าควรมีการเสนอไปยังรัฐบาล กำหนดให้เมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเป็นเขตปลอดภาษี ซึ่งจะช่วยให้สามารถเพิ่มมูลค่าทางการค้าได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำหรับประชาชน

ประชาชนควรพัฒนาขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ มีความตื่นรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน และคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ที่ตั้งงามของเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนราธิวาส

1.2 สำหรับผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการควรพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจขนาดใหญ่ ธุรกิจท้องถิ่น ธุรกิจรุ่นใหม่ และวิสาหกิจชุมชนเชื่อมโยงการค้าชายแดนให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน และเสริมสร้างศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะสากล (ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีสารสนเทศ) และพร้อมสู่สังคมดิจิทัล

1.3 สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนทั่วไป ไม่ควรจะเป็นนักท่องเที่ยว หรือผู้ประกอบการ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ดังนี้

(1) พัฒนาระบบการคมนาคม การขนส่ง และโลจิสติกส์เชื่อมโยงการค้าชายแดน อย่างเป็นระบบครบวงจร

(2) พัฒนาระบบบริการของรัฐทุกระดับให้มีคุณภาพ และเน้นการมีส่วนร่วมกับ ประชาชน และการพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน อย่างเข้าใจ เข้าถึงเพื่อบูรณาการร่วมกัน

(3) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ การดูแลความปลอดภัย พัฒนาระบบบริการ พัฒนาสภาพแวดล้อมด้านชายแดนรองรับการค้า ชายแดน เชื่อมโยงระบบการธุรกิจค้าส่ง ค้าปลีก ให้มีประสิทธิภาพ

(4) มีระบบบริการที่มีมาตรฐานการ ค้าชายแดนในระดับต้นแบบที่ดีของประเทศ

(5) ควรเสนอให้มีการปรับปรุงกฎ ระเบียบทางการค้า การอำนวยความสะดวกทาง ศุลกากร การปรับลดภาษี ประสานงานกับทาง ประเทศมาเลเซียเพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน เช่น การตรวจสอบสินค้าให้ตรวจเพียงครั้งเดียวโดยมี เจ้าหน้าที่ร่วมกันระหว่างสองประเทศ เพื่อลดระยะเวลาในการนำเข้า-ส่งออกสินค้า เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กองสวัสดิการเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลพบุรี. (2561). *ข้อมูลข่าวสารของเทศบาล*. สืบค้นจาก: <http://www.kolokcity.go.th/webkolok/>, เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2562.
- จินตนา บุญบังการ. (2552). *สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: วิพริ้น เทพรัักษ์ สุริย์ผาย และลำปาง แม่นมาตย์. (2561). บทบาทการค้าชายแดนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา จังหวัดหนองคาย. จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร. *วารสารการเมืองเมือง การปกครอง*. 8(1): 153-176.
- มธุรดา สมัยกุล. (2557). การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน กรณีศึกษาตลาดมิตรภาพชายแดนไทย-กัมพูชา. *วารสารวิทยบริการ*. 25(1): 22-30.
- รุสนา อ่ำหลีสะหัส. (2563). *ผู้ประกอบการเจ้าของร้านค้าส่งอาลีโก-ลก*. สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 16 กรกฎาคม 2563.

2.1 ควรมีการทบทวนนโยบายส่งเสริม การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และศึกษา วิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดให้เมือง สุโขทัย-ลพบุรีเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบ สภาพเศรษฐกิจการค้าชายแดนของตลาดเมือง สุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมาเปรียบเทียบกับ จังหวัดอื่น เพื่อเป็นการศึกษาข้อมูลร่วมกันเพื่อ นำผลวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาการค้าชายแดน ของประเทศไทยและประเทศมาเลเซียในภาพรวม

2.3 ควรทำการศึกษาสร้างสรรค์รูปแบบ การบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรที่มี ปริมาณ คุณภาพ รองรับพัฒนาอุตสาหกรรม การเกษตรของจังหวัดเพื่อการค้าและการส่งออก

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะวิทยากรจัดการที่ ให้ความอนุเคราะห์ทุนสนับสนุนการวิจัยและ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่สละเวลาในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิจัยนี้ ตลอดจนผู้ให้ความช่วยเหลือทุกท่านที่ทำให้งาน วิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

- เรวดี แก้วมณี. (2562). *ศักยภาพอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลขวานทอง เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”*. สืบค้นจาก: <http://www.oie.go.th>, เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2562.
- สมโภช เจนพาณิชพงศ์. (2563). *เลขาธิการหอการค้าจังหวัดนราธิวาส. สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 22 กรกฎาคม 2563*.
- สำนักงานจังหวัดนราธิวาส. (2561). *แผนพัฒนาจังหวัดนราธิวาส 5 ปี*. สืบค้นจากจาก: <http://www2.narathiwat.go.th>, เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2562.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน*. สืบค้นจาก: <https://www.nesdc.go.th>, เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2562.
- อังคณา ธรรมสักการ และสายฝน ไชยศรี. (2558). *พฤติกรรมการค้าชายแดนไทย-มาเลเซียในจังหวัดสงขลา*. สืบค้นจาก: http://oservice.skru.ac.th/ebook/lesson.asp?title_code=1179&type=3&no=11, เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2562.
- Miller, F.P., Vandome, A.F., & McBrewster, J. (2011). *PEST Analysis*. N.P.: VDM.
- Porter, Michael E., (1980). *Competitive Strategic Technique for Analyzing Industrial and Competitors: The Five Force*. Free Press. New York.